

Edoard Lartet neishoc a Castèthnau-Barbarens lo 15 d'abri de 1801. Los sons parents èran proprietaris a Seishan. Escolan deus bons, s'interessa a las sciéncias naturalas e seguish corses a París au Collègi de França. Estudia las òbras de Cuvier (paleontològue). De retorn dins lo Gèrs, s'ocupa deu domèni familhau e practica quauquas annadas coma avocat. Plan viste, gràcia a las suas rentas, la sua passion per la paleontologia e la geologia remplaça las suas activitats d'avocat.

En 1833, en pagament deus sons consèlhs juridics, un paisan li balha ua dent de mastodont que veng deu « Camp de los òsses » (lo camp ont i a « òsses », o benlèu tanben, « las hòssas »). Lartet descobrish alavetz lo banc de Sansan.

Identificarà mes de 90 genres e espècias de fossiles de mamifères e reptiles. Las prumèras publicacions que presentan los sons cavaments pareishen en 1834. De tira, que hèn gran brut.

En 1836, descobrish la maishèra deu primèr gran monin fossile, lo Pliopitèc. Per Isidore Geoffroy Saint-Hilaire, ei la confirmacion de la teoria de l'evolucion (Darwin publicarà la sua teoria de l'evolucion en 1859). Edoard Lartet participa a la validacion d'aqueras tèsis, ei precursor de la teoria de Darwin.

« La descobèrta de la maishèra fossila deu monin de M. Lartet me pareish aperada a debutar ua èra novèla deu saber umanitari ».

En 1856, publica un article suu "Dryopithecus" fontani, un primat tanben, descobèrt pròche de Sent-Gaudenç.

ISTÒRIA

LAS FIGURAS BÈRAS E LOS PERSONATGES DE L'ISTÒRIA DE LA GASCONHA

LEXIC

Paleontologia: Disciplina scientifica qui estudia los rèstas fossiles deus èsters vius deu passat.

Creacionisme: Diu crea cada èster. Dambe lo fixisma, aquera tèsi ei sostenguda per Cuvier.

Fixisme: Los èsters vius demòran immobils dins la sua fòrma e ne subishen nada evolucion. Dambe lo creacionisma, aquera tèsi ei sostenguda per Cuvier.

Transformisme: Las bèstias apareishen e se transfòrman entà s'adaptar aus cambiaments deu mitan. Aquera tèsi ei la de Lamarck.

Darwinisme: Teoria que explica l'evolucion de las bèstias per la seleccion naturala.

Jòc

En 1857, descriu lo genre « Pelagornis » (auseth dab dents) deu Gelasian en partir d'un umerus trobat dins lo Gèrs.

En 1864, dambe l'anglés Henry Christy, cava quauques sites màgers deu Peirigòrd dont lo Mostièr, Laugeria-Baisha e la Magdalèna. La sua renomada ei au mes haut. Participa a la validacion d'ipotèsis au moment de la descobèrta deu site de la ròca de Solutré.

Edoard Lartet participa activament a la descobèrta deu paleolitic superior.

En 1860, entrepreng cavaments arqueologics a Massat e a Aurinhac, contribua atau a har la pròva de la contemporaneïtat de l'Òme dambe espècias animalas desapareishudas.

En 1861, prepausa ua cronologia deu Quaternari emparada sus las espècias deus grans mamifèrs dominants que se son seguits (atge de l'ors de las espugas, de l'elefant, deu rinoceròs lanós o mamot, deu rèn e de l'auròcs).

En 1867, presida lo Congrès internacionau d'arqueologia e d'antropologia pre-istoricas.

En 1869, ei nomat professor de paleontologia au Museum nacionau d'Istòria naturala.

Se morish lo 29 Genèr de 1871.

Lo son hilh Loïs efectua recèrcas eth tanben e descobrirà lo famós Òme de Crò-Manhon a las Eysias-deu-Talhac.

QUESTIONS

Ont neish Edoard Lartet ?

Quina periòda de la preistòria descobrish dins lo Gèrs ?

Quinas son las bèstias que li permeten d'identificar aqueth periòde ?

A quinas bèras descobèrtas participa enquèra ?

Classa de la mes anciana a la mes recenta aqueths diferents periòdes: magdalenian-miocèn-aurinhacian.

Pertrèit de l'Edoard Lartet

FRISA CRONOLOGICA

